

SPARANGHELUL DEZASTRULUI

Câmpiile terorii, noul comerț cu sclavi în Europa (II)

Adrian Mogoș, Petru Zoltan, Doru Cobuz – România, Vitalie Călugăreanu – Moldova și Vlad Lavrov – Ucraina

Oamenii amărâți din estul Europei sunt ademeniți să muncească în Cehia, dar ajung să muncească forțat. Unii dintre gangsterii care i-au folosit sunt acum judecați, dar nu există nici un semn că acest tip de comerț cu oameni se va termina vreodată.

Restaurante pretențioase din Berlin sau din Amsterdam servesc sparanghel cules de pe câmpurile din Cehia, dar nici unul dintre cei care comandă așa ceva nu are nici cea mai vagă idee că mâncarea din farfuria sa a ajuns acolo ca urmare a muncii împovăraătoare a sclavilor moderni. Bărbați sau femei din țări sărace au fost trași pe sfoară și sub diferite pretexte au fost ținuți captivi, bătuiți și amenințați de paznici înarmați dacă îndrăzneau să ceară mâncare, să-și ceară salariul sau dacă încercau să scape.

REȚELE ROMĂNEȘTI DIN SUD ȘI NORD

În câteva sate din Prahova, aproape 20 de victime ne-au declarat că mai mulți indivizi au venit în 2008 să caute șomerii doritori să se deplaseze la București și apoi la Praga ca să muncească.

Gabriel Laurențiu Niță are 38 de ani și e patron de firme. A fost arestat în septembrie 2008 în România și identificat ca fiind liderul grupării care acționa în sudul țării. Procesul este pe rol, dar la jumătatea acestei luni a fost lăsat liber, urmând să fie judecat în stare de libertate. Ionuț Mateescu, avocatul său, a precizat că clientul său a fost doar angajatul unei firme cehești și că nu făcea altceva decât să șofeze pe relația România – Cehia transportând muncitori cu un microbuz. „Făcea asta, pentru că știa limba cehă. Procurorii nu au destule dovezi, doar declarațiile a 36 de victime, ceea ce nu este suficient pentru o condamnare”, a declarat Mateescu. Procurorii români au identificat 50 de victime ale rețelei din sud, printre care și doi adolescenți de 16 și 17 ani. Toți acești oameni au ajuns, conform anchetatorilor, pe plantațiile de sparanghel ale BSK din Hostín u Vojkovic. În nordul țării, într-o zonă săracă din județul Botoșani, zece oameni cu care am stat de vorbă, victime ale sclaviei, l-au menționat pe Laurențiu Drangă ca fiind racolatorul lor. Drangă a fost arestat în martie 2009 ca fiind capul rețelei din nord și acuzat că i-ar fi oferit lui Bentsa 120 de oameni. Nici unul dintre avocații care l-au apărat pe Drangă nu mai face acest lucru. Procurorul de caz a declarat că racolatorul a fost eliberat de curând, urmând să fie judecat și el în stare de libertate, exact ca Niță. Încercările noastre de a da de Drangă au eșuat. Legat de rețeaua din nord, pe lista rețelei de crimă organizată întocmită de procurori este menționat și un alt ucrainean, Nurdy Antae. Acest nume a apărut și în timpul unei discuții dintr-un bar din Tiraspol, capitala Transnistriei, atunci când am stat de vorbă cu patru oameni care s-au spetit în Cehia. La unison, ei au spus că au lucrat pe plantații de sparanghel, dar nu știu nici numele firmei pentru care au lucrat, nici denumirea locului. Toți patru au suferit aceeași dramă ca și românii. Sașa Todirkă a precizat că Antae și Oksana Golubeva, o femeie cam de 50 de ani, conduc împreună o afacere cu sclavi. Ceilalți trei i-au întărit vorbele și au povestit cum au fost duși la casa fratelui Oksanei Golubeva din Odessa și

Depozitul de sparanghel din Hostín u Vojkovic, din Cehia, era pustiu. Doar paznicii își mai făceau veacul pe acolo

Bohaemer Spargel Kultur – BSK are obloanele trase

mai apoi au fost transportați în Cehia. Antae și Golubeva sunt niște necunoscuți pentru autoritățile moldovene și transnistrene. Am încercat să dăm de cei doi la Odessa, acolo unde l-am localizat pe fratele mai în vârstă al celei din urmă. Când l-am întrebat despre afacerile Oksanei, el s-a mulțumit să trântască poarta și ne-a amenințat cu o pușcă.

FIRMĂ CU ȘTAIF

Plantațiile de sparanghel din Hostín u Vojkovic păreau a fi părăsite când am trecut pe acolo în luna mai. BSK a fost înființată în 1995 și cultivă sparanghel pe 129 de hectare. În curtea fermei, câteva silozuri goale și o mână de tractoare parcă pregătite să intre în câmp. Un singur om, paznicul, era acolo așteptându-și schimbul. Voiam să stăm de vorbă cu Michal Cervenka, agronomul firmei, însă nu l-am găsit. Acesta spuse într-un interviu că BSK exportă produse pe piața germană, olandeză, dar și în Cehia, în rețeaua de supermarketuri Tesco. În 2006, el a declarat pentru un site de agricultură www.agroweb.cz că forța de muncă de la BSK, aproape 200 de oameni, provine din afara țării, în special din Europa de Est. Dar întregul proces de recoltare era supravegheat

de un specialist care venea tocmai din Olanda. L-am rugat pe paznic să ne pună în legătură cu Cervenka, însă după ce a dat câteva telefoane, a spus că agronomul nu este disponibil. Nici măcar nu a vrut să ne dea numărul de telefon al acestuia. Următorul popas a fost la sediul Procint, firma care deține în proporție de 100% BSK, aflat pe Strada Zandberg în orașul Helden din sud-estul Olandei. La numărul 15, nici urmă de vreun semn al Procint. În schimb, acolo funcționa firma Teboza Holding. Legătura dintre Procint și Teboza este Will Teeuwen, patronul și managerul ambelor firme, ambele companii fiind mari cultivatoare de sparanghel. Un alt manager al Procint este Fernando Mora Figueroa Domecq, un septuagenar spaniol, care conduce un imperiu, care se întinde din Spania până în Olanda și Marea Britanie, în domeniul agriculturii prin firmele sale: Grupo Carrizuelo Investment, Complejo Agrícola SA, Inversora y Comercial SA, Agrícola Conagralsa S.L.

HABAR N-AVEAM CE SE ÎNTÂMPLĂ!

Că Teboza nu este o firmă necunoscută în Olanda o arată și site-ul firmei. Teboza a câștigat în 2006 prestigiosul Prix d'Sparanghel și are clienți restaurante de lux din Maastricht,

Rotterdam și Waalre, dar și un hotel de cinci stele din Amsterdam. Din februarie 2009, firma a intrat și pe piața japoneză. Mai mult, sponsorizează două echipe de fotbal care activează în diviziile inferioare ale campionatului olandez. Conform datelor de la Registrul Comerțului din Olanda, Procint a fost înființată în 1987, fiind o firmă specializată pe importul și comerțul cu sparanghel, și este o afacere de mărime medie. În 2005 a vândut sparanghel în valoare de 800.000 euro. Când am ajuns la Helden, Will Teeuwen nu era disponibil pentru o discuție, dar a răspuns întrebărilor legate de problema cehă ulterior prin e-mail. „Intenția companiei noastre este ca muncitorii să lucreze la ferma noastră cu plăcere, astfel încât să se întoarcă și în anii următori”, a precizat el. În ceea ce-i privește pe Bentsa și Dublenych, cei doi ucraineni arestați în Cehia pentru trafic de persoane, Teeuwen a menționat că aceștia au venit la sediul BSK și și-au oferit serviciile, prin firma Bear Logging, care era înregistrată legal. „Personal nu i-am întâlnit niciodată pe acești domni”, a adăugat Teeuwen. Firma olandezului nu a avut niciodată contact direct cu muncitorii, care erau exclusiv problema Bear Logging, compania care aranja cazarea și alte facilități pentru oameni care lucrau la câmp. „Politica noastră este să nu intervenim în afacerile interne ale unei firme partenere, din moment ce managerii acesteia poartă în totalitate răspunderea pentru acțiunile lor”, a explicat Teeuwen, ținând să adauge că managerul ceh al BSK era interfața în relația cu Bentsa. După arestarea celor doi ucraineni, BSK a încetat orice relație cu Bear Logging. „Am aflat despre aceste abuzuri numai după ce Poliția a început ancheta, iar noi am oferit toate datele pe care oficialii ni le-au cerut”, a mai spus Teeuwen. Pe de altă parte, Ian Hutchins, purtătorul de cuvânt al Tesco, ne-a precizat de la sediul central din Londra că lanțul de supermarketuri nu a avut ca furnizor direct BSK. Totuși, el adăugat: „Investigația noastră, a Tesco, inițială a confirmat că cei doi furnizori din Cehia au avut în trecut relații contractuale cu BSK și că acum se fac cercetări pentru a afla toate datele”.

E CINEVA ACOLO, SUS!

Foști sclavi, cum este Chiriac, nu au primit nici o compensație pentru suferințele îndurate. El încearcă acum să-și refacă viața, mai ales că înainte de a pleca în Cehia și-a vândut toate caprele ca să facă rost de bani să ajungă în Cehia. „Niciodată nu o să-mi mai părăsesc căsuța mea să lucrez în străinătate! Mi-a ajuns ce-am pățit! Sper doar ca fata mea să treacă peste acel coșmar. Poate e cineva acolo, sus, care să-i judece!”, a spus aproape plângând Chiriac, arătând spre cer.

Acest articol a fost realizat cu sprijinul European Fund for Investigative Journalism www.journalismfund.eu

the European Fund for
**INVESTIGATIVE
JOURNALISM**

Investigația a fost făcută cu suportul Danish Association of Investigative Journalism